

Episodis de contaminació: podré circular?

L'Àrea Metropolitana de Barcelona ha fet públic un Protocol d'actuació en episodis de contaminació per emissió de gasos, a més d'un programa de trenta-tres mesures per reduir la contaminació atmosfèrica a Barcelona i la seva àrea, amb les anomenades "zones de baixes emissions" com a mesura central. El protocol per a la restricció de vehicles en episodis de contaminació genera moltes preguntes als conductors de vehicles de motor que cada dia han de circular per Barcelona. A l'espera que se'n concretin aspectes rellevants, avancem algunes respostes.

Per què s'adopten aquestes mesures?

Les grans àrees metropolitanes, com la de Barcelona, pateixen les emissions de gasos contaminants provinents de diverses activitats econòmiques, una part important de les quals és a causa del trànsit motoritzat.

Els gasos contaminants NOx (monòxid i diòxid de nitrogen) i PM10 (partícules en suspensió) afecten directament a la salut respiratòria. Alguns estudis estimen en 3.500 les morts prematures anuals degudes a aquesta causa a l'àrea metropolitana de Barcelona, que, com la de Madrid i altres grans conurbacions urbanes europees, almenys dues o tres vegades a l'any depassa els límits establerts per la Unió Europea en matèria d'emissió de NOx.

Quan es començarà a aplicar la restricció de vehicles?

Des del 2017, en el moment en què es declari un episodi de contaminació ambiental (una mitjana de 2-3 dies a l'any), l'AMB coordinarà les restriccions de la circulació que facin els ajuntaments a l'àmbit delimitat per les Rondes (Barcelona i l'Hospitalet de Llobregat, fonamentalment).

A partir del 2020 –tot i que la Unió Europea ha demanat que avanci l'inici de la mesura al 2018 per evitar l'incompliment de l'euronormativa en emissions de NOx– entraria en vigor la Zona de Baixes Emissions Urbanes (ZBEU), que limita el trànsit a l'interior de les rondes de forma permanent tots els dies laborables. També els municipis de l'AMB podran definir les restriccions de trànsit.

Des del 2025 entrarà en vigor la Zona de Baixes Emissions Metropolitana-AMB (ZBEM), per la qual als 36 municipis de l'AMB es restringirà el trànsit a determinats vehicles més contaminants.

A quins vehicles afecta?

Afecta la circulació dels vehicles **que no disposin d'etiqueta ambiental** emesa per la Direcció General de Trànsit (DGT).

La DGT, arran del *Plan nacional de calidad del aire y protecció de la atmósfera 2013-2016 (Plan Aire)*, ha classificat la totalitat del parc de vehicles en virtut del seu potencial contaminant i ha enviat etiquetes adhesives als titulars dels vehicles.

Segons la DGT, l'objectiu de les etiquetes és “discriminar positivament els vehicles més respectuosos amb el medi ambient, i ser un instrument eficaç per establir polítiques municipals que siguin útils en episodis d'alta contaminació, permetre zones de baixes emissions als centres urbans i contribuir a la promoció de vehicles propulsats per energies alternatives”.

Per ara, s'han establert les següents etiquetes:

Zero emissions

Vehicles elèctrics de bateria (BEV), vehicle elèctric d'autonomia estesa (REEV), vehicle elèctric híbrid endollable (PHEV) amb una autonomia mínima de 40 quilòmetres o vehicles de pila de combustible.

ECO

Vehículos híbridos enchufables con autonomía menor a 40 kilómetros, vehículos híbridos no enchufables (HEV), vehículos propulsados por gas natural, vehículos propulsados por gas natural (GNC i GNL) o gas licuado del petróleo (GLP).

En tot cas, hauran de complir els criteris de l'etiqueta C.

C

Turismos i furgonetes lleugeres de benzina matriculats a partir del gener del 2006 i dièsel a partir del 2014.

Vehículos de més de 8 places i pesants, tant de benzina com dièsel, matriculats a partir del 2014.

Per tant, els de benzina han de complir la norma Euro 4, 5 i 6 i els dièsel, l'Euro 6.

B

Turismos i furgonetes lleugeres de benzina matriculats a partir del gener de l'any 2000 i dièsel a partir del gener del 2006.

Vehículos de més de 8 places i pesants, tant de benzina com dièsel, matriculats a partir del 2005.

Per tant, els de benzina han de complir la norma Euro 3 i els dièsel, l'Euro 4 i 5.

Cal destacar que les etiquetes Zero Emissions i ECO han estat emeses per a tot tipus de vehicles, mentre que les etiquetes C i B han estat emeses fins ara només per a turismos i furgonetes lleugeres. Per tant, motocicletes, furgonetes de més de 3.500 kg i vehicles pesants amb motor de combustió no han estat etiquetats fins al moment.

És obligatori tenir l'etiqueta visible al vehicle?

La col·locació del distintiu ambiental és voluntària i es recomana adherir-lo a la part inferior dreta del parabrisa davanter per permetre'n la visibilitat.

No obstant això, les administracions amb competències en mobilitat i medi ambient podran accedir immediatament al registre de vehicles de la DGT i conèixer la classificació ambiental i la tipologia d'etiqueta que correspon a cada vehicle.

En quins moments s'aplicarà la restricció?

Des del 2017, només en el cas que es declari un episodi de contaminació, de 8 a 20 h. A partir del 2020 (o el 2018, si s'avança la mesura per complir la normativa europea en matèria d'emissions), així que comenci la implantació de la Zona de Baixes Emissions Urbanes (ZBEU), aquesta restricció serà permanent (no només els dies declarats com a episodi de contaminació). Tanmateix, **no s'ha concretat encara** quins seran els dies i les hores d'aplicació de la restricció de circulació.

Hi haurà excepcions?

Tant el Protocol d'episodis contaminants com el Programa de Mesures **no recullen el detall en relació als vehicles que poden ser objecte d'excepcions.**

Des de l'AMB han confirmat que la definició d'aquestes excepcions (vehicles de persones amb mobilitat reduïda, vehicles d'emergències, vehicles històrics, etc.) està pendent d'acords amb cadascun dels ajuntaments implicats que haurien de tenir lloc durant els mesos vinents.

Què passarà amb els taxis?

En cas d'episodi es limitarà la circulació dels taxis, sota criteris ambientals o amb limitació dels trajectes en buit en algunes zones (excepte els vehicles nets).

Què passa amb els vehicles de fora de l'Estat espanyol?

En principi, d'acord amb les disposicions del protocol, **no es podran sotmetre a la restricció de circulació, ja que no existeix un sistema harmonitzat europeu de classificació de vehicles**, per la qual cosa no es pot saber en quin rang d'emissions es troben i restringir, eventualment, la circulació dels més contaminants. Això genera una situació de discriminació positiva per a aquests vehicles, ja que quedarien exclosos de les restriccions de circulació.

Quines són les restriccions per a les motos?

El febrer del 2017, la DGT encara no ha classificat les motocicletes segons les seves emissions, per la qual cosa l'AMB no recull, de moment, cap restricció en relació a aquest tipus de vehicle.

Quines són les sancions per circular amb un vehicle no permès?

Tant el Protocol d'episodis contaminants com el Programa de Mesures **no recullen encara el detall de les sancions aplicables** en cas d'identificar un vehicle que no hauria d'estar circulant.

Quines alternatives dóna l'AMB?

L'AMB té previst la implantació d'un nou títol de transport públic, la **Targeta Verda Metropolitana**, que serà gratuïta durant tres anys per als ciutadans de l'AMB que canviïn definitivament el cotxe privat pel transport públic.

Per accedir a aquesta opció, serà necessari complir les següents condicions:

- Estar empadronat en un dels 36 municipis metropolitans
- Donar de baixa i desballestar el vehicle privat lleuger o la motocicleta (dels models més contaminants de més de deu anys)
- No haver adquirit cap altre vehicle nou, 6 mesos abans del desballestament ni després de l'obtenció de la targeta verda.

També es fomentarà l'adquisició de vehicles menys contaminants (turismes elèctrics, bicicletes elèctriques, etc.).

Em poden prohibir circular si he pagat l'Impost de Circulació?

Les actuacions proposades al Protocol d'actuació en cas d'episodis d'alta contaminació no contradiuen jurídicament el dret a circular que pot derivar del fet del pagament de les taxes corresponents.

L'anomenat habitualment impost de circulació és, en realitat, l'**Impost sobre Vehicles de Tracció Mecànica (IVTM)**, que grava la titularitat d'un vehicle, amb independència de la circulació. L'impost no es calcula o modera en funció de la circulació real o esperada, sinó que **grava el fet de ser propietari d'un vehicle**.

L'impost de circulació, en conseqüència (i a pesar de la confusió que pot generar anomenar-lo d'aquesta manera en el llenguatge col·loquial), tot i que és un requisit legal de la correcta titularitat sobre un vehicle, **no dona dret a circular** o, millor dit, **no exclou l'aplicació de normes que el puguin restringir**. De fet, el pagament de l'impost no treu l'obligació de complir amb el codi de la circulació, al qual el titular del vehicle, tot i haver pagat el tribut, continua subjecte.

Em poden prohibir circular si tinc superada la ITV?

La superació de la ITV no contradiu el fet que es pugui restringir puntualment la circulació de determinats vehicles, encara que l'hagin superada.

Les mesures d'exclusió de la circulació de determinats vehicles especialment contaminants són mesures excepcionals. És a dir, mesures que modifiquen una situació normal, la derivada de la superació de la ITV, en la qual els vehicles més contaminants poden circular.

On puc obtenir més informació en relació amb aquestes accions?

L'AMB ha recollit tota la informació als següents documents que es poden trobar a la seva pàgina web:

- *Protocol d'actuació en cas d'episodis d'alta contaminació per NO₂ i PM₁₀ a l'Àrea Metropolitana de Barcelona*
<http://www.amb.cat/ca/web/amb/actualitat/publicacions/detall/-/publicacio/protocol-d-actuacio-en-cas-d-episodis-d-alta-contaminacio-per-no2-i-pm10/6166369/11696>
- *Programa metropolità de mesures contra la contaminació atmosfèrica*, on una de les principals accions és la definició de les Zones de Baixes Emissions
<http://www.amb.cat/ca/web/amb/actualitat/publicacions/detall/-/publicacio/programa-metropolita-de-mesures-contra-la-contaminacio-atmosferica/6166360/11696>